

บทที่ 5

สรุป วิจารณ์ผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปและวิจารณ์ผลการวิจัย

การสำรวจและศึกษาพรรณพืชป่าเสม็ดขาวบริเวณสถาบันราชภัฏสงขลา พบพรรณพืชหลายชนิด ผู้วิจัยได้นำมาจำแนกเพียงบางส่วน จำนวน 16 วงศ์ 20 สกุล 23 ชนิด (ดังตารางที่ 1) เพราะเป็นพรรณพืชที่มีลักษณะเด่น เหมาะสมกับเวลาและงบประมาณที่ได้รับ นอกจากนี้ยังมีพรรณพืชอีกหลายชนิดซึ่งได้แก่ พืชจำพวกหญ้า กก และไม้เลื้อยอีกหลายชนิดที่ไม่ได้ศึกษารูปพรรณสัณฐาน

พรรณพืชบางชนิดเมื่อได้ศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยา และนำมาตรวจสอบชื่อชนิด (species) จากเอกสารที่มีอยู่พบว่าไม่สามารถระบุชื่อชนิดอย่างชัดเจนได้ เช่น แพบ จากการศึกษารูปของ สายัณห์ สดุดี และคณะ(2541 : 9) ใช้ชื่อว่า *Hymenocardia punctata* Wall & Lind. ส่วนกาญจนา คีวิเศษ (2542 : 158) ใช้ชื่อว่า *Terminalia tripterordws* Craib. เมื่อได้ตรวจเอกสารและตรวจสอบเอกลักษณ์ของแพบที่พบในป่าเสม็ดขาวบริเวณสถาบันราชภัฏสงขลานั้น จะอยู่ในสกุล *Hymenocardia* ไม่ใช่อยู่ในสกุล *Terminalia* และจากการตรวจสอบจากเอกสารขณะนี้ยังไม่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงยังไม่ระบุชื่อชนิด

พรรณพืชบางชนิด เช่น หว่าหิน พบอยู่ในพื้นที่การสำรวจจำนวนเล็กน้อย ต้นขนาดเล็ก แต่จะพบบริเวณอื่น ๆ ซึ่งเป็นพื้นที่ ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกับป่าเสม็ดขาว กาฝากเสม็ดขาวที่ขึ้นตามต้นเสม็ดขาวพบน้อยมาก อาจเป็นเพราะถูกพืชที่เป็นไม้เถาเลื้อย เช่น เถาคันขึ้นปกคลุมเรือนยอดของต้นเสม็ดขาว ทำให้ต้นกาฝากเสม็ดขาวไม่ได้รับแสงแดดอย่างเพียงพอต่อกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสง จึงเจริญเติบโตได้ไม่ดี การกระจายพันธุ์จึงไม่มาก

ข้อเสนอแนะ

ป่าเสม็ดขาวบริเวณสถาบันราชภัฏสงขลา เป็นป่าเสม็ดขนาดเล็ก มีพรรณพืชหลายชนิด ผลจากวิจัยครั้งนี้จึงมีข้อเสนอแนะบางประการ ซึ่งได้แก่

1. ควรจัดเป็นพื้นที่อนุรักษ์ ด้วยป่าเสม็ดขาวบริเวณสถาบันราชภัฏสงขลา เป็นป่าที่ตั้งอยู่ในเมือง เอกลักษณ์ของป่ามีลักษณะเฉพาะ ในประเทศไทยมีป่าเช่นนี้น้อยมาก เป็นป่าที่มีสภาพเป็นธรรมชาติ ช่วงฤดูฝนมีน้ำท่วมขัง ช่วงฤดูแล้งน้ำแห้ง พรรณพืชที่เจริญเติบโตได้ในพื้นที่เช่นนี้จึงเป็นพรรณพืชที่มีลักษณะพิเศษต่างจากพืชที่ขึ้นตามป่าดิบชื้นของภาคใต้ทั่วไป และยังเป็นแหล่งมีความหลากหลายทางพันธุกรรมพืชสูง ประมาณปี พ.ศ.2535 - 2537 สถาบันได้ประกาศเป็นพื้นที่อนุรักษ์ แต่ปัจจุบันไม่ทราบว่าสถาบันยังมีเจตนาเดิมอยู่หรือไม่ ผลการวิจัยครั้งนี้ สถาบันน่าจะประกาศเป็นพื้นที่อนุรักษ์ให้ยั่งยืนคู่กับสถาบันต่อไป

2. จัดเป็นพิพิธภัณฑสถานและห้องสมุดตามธรรมชาติ พรรณพืชที่ขึ้นอยู่ในป่าเสม็ดขาวมีความหลากหลาย เป็นแหล่งรวบรวมพรรณพืชตามธรรมชาติ เป็นแหล่งให้ความรู้ที่เป็นของจริง สัมผัสได้ สถาบันการศึกษาอื่นเป็นจำนวนมากที่ไม่มีภาพธรรมชาติอย่างนี้ แม้จะมีเงินก็ไม่สามารถสร้างให้เป็นสภาพเช่นนี้ได้ มีคุณค่าอย่างสูงต่อการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะวิชาที่เกี่ยวกับพืช ได้เรียนรู้ลักษณะพืชและสภาพของแหล่งที่พืชเจริญเติบโต เป็นพิพิธภัณฑสถานพืชที่บรรจุพืชมา ๆ ชนิด ไว้อย่างมีระบบ มีการเลื่อยพัน บ้างก็มีการเบียดเบียน พืชบางชนิดก็มีการแข่งขันด้านความสูงเพื่อให้ได้รับแสง ตัวอย่างดังกล่าวเป็นเพียงความรู้ที่ไม่มาก เมื่อเทียบกับความรู้ที่ได้จากพิพิธภัณฑสถานและห้องสมุดตามธรรมชาติป่าเสม็ดขาวบริเวณสถาบันราชภัฏสงขลาแห่งนี้

3. การพัฒนาของสถาบันมีผลกระทบต่อป่าเสม็ดขาว การปรับปรุงสภาพของป่าเสม็ดขาวโดยการขุดร่องคูรอบป่า มีผลกระทบต่อระบบนิเวศของป่าเสม็ดขาวอย่างรุนแรง ในภาพธรรมชาติเมื่อถึงช่วงฤดูฝนจะมีน้ำขังอยู่ตามพื้นล่างของป่า พืชหลายชนิดที่เจริญได้ดีเมื่อน้ำขัง เช่น เถาตัน เสม็ดขาว หวายลิง ปรงทะเล และธูปฤาษี เมื่อมีการขุดร่องน้ำรอบป่า ทำให้ปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมาช่วงต้นของฤดูฝนไหลลงไปอยู่ตามร่องน้ำ พื้นป่าไม่มีน้ำท่วมขัง ทำให้พรรณพืชอื่นซึ่งเดิมที่ไม่พบในป่าเสม็ดขาวแห่งนี้เจริญเติบโตได้อย่างดีเช่น กระถินณรงค์ และในระยะยาวพืชชนิดใหม่จะเข้าไปเจริญเติบโตทดแทนพรรณพืชดั้งเดิมได้

การขุดร่องคูโดยการนำดินขึ้นมาทำเป็นคันดินรอบป่าเสม็ดขาว ทำให้ป่าเสม็ดขาวไม่สามารถทำหน้าที่ลดปริมาณมลพิษของน้ำได้ ซึ่งในสภาพเดิมที่ไม่มีคันดินน้ำเสียจากแหล่งต่าง ๆ ภายในสถาบันโหลเข้าสู่ระบบนิเวศป่าเสม็ดขาว รากพืชหลายชนิด เช่น เสม็ดขาว เถาคัน และรูปฤาษี ดูดซึมสารอินทรีย์ที่ละลายอยู่ในน้ำไปใช้ เมื่อน้ำไหลผ่านป่าบริเวณนี้แล้ว ทำให้มีคุณภาพดีขึ้น

